

at Byfogder eller Politimestre bleve valgte til Borgmestere; det toges hver Gang under nøje Overvejelse, hvorvidt de skulde være det, og det var stadig Genstand for Overvejelse — ganske vist dog Overvejelser, der altid førte til, at Politimestrene bleve Borgmestere, og derfor synes jeg, man skulde have sparet de Overvejelser, thi det er jo at spille den Tid, egentlig talt, de have taget, naar det aldrig i Praksis har ført til andet, end at den vedkommende har faaet Bestikkelsen alligevel, saa jeg vilde egentlig spare mig de Tanker, da jeg synes, de ere unyttige. Derimod er der et andet Tilfælde, hvor jeg tror, at Byraadene efter den nuværende Ordning have Lov til selv at vælge deres Formand, og det er, hvor Borgmesteren ikke kan fungere, men der konstitueres en anden til at fungere i hans Sted. Der tror jeg ikke, at den Konstitution, der meddeles, omfatter Borgmesterembedet, det er min Opfattelse, at Byraadet meget vel under saadanne Forhold kunde nægte at give sig af med den Fuldmægtig, som der pludselig melder sig, og selv vælge sin Formand, og jeg vilde ønske, at det maatte ske hist og her; thi jeg mener, at det dog var næsten for langt ude, at man pludselig en skønne Dag graver en Mand op, som man konstituerer, og han møder tillige som Borgmester. Det er næsten Udhør af alt muligt, den Praksis, der gælder paa det Punkt. Selvfølgelig ved jeg meget vel med Hensyn til Magistratsforretningerne, at Borgmestrene have visse andre Forretninger end netop at være Byraadsformand og udføre de Funktioner, som den højtærede Minister beskrev, der tilfaldt Byraadens Formand, og det er ogsaa meget muligt, at hvis vi beholdt den nuværende Ordning af Retsplejen, vi saa ikke vilde kunne blive fri for de Embedsmænd, som nu ere Borgmestere i de større Byer, idet det meget vel er muligt, at tre à fire af Landets største Byer trænge til to Retsbetjente, saaledes som man har faaet det paa Frederiksberg og visse andre Steder, naar Jurisdiktionerne blive for store. Men jeg indser aldeles ikke, hvorledes det vedkommer det Spørgsmaal her. Der er jo Enighed mellem mig og den højtærede Minister om, hvad dette Lovforslag angaar. Det er meget muligt, at man ikke kan spare alle de Embedsmænd, her er Tale om, det kan godt være, men jeg synes ikke, at det kommer Spørgsmaalet særdeles ved. Spørgsmaalet er nu det, om man allerede nu vil aabne Udgangen til et virkeligt Selvstyre for Købstadkommunerne, eller om man vil blive staaende ligesom hidtil og nægte dem en Ret, som man indrømmer selv

det mindste Sogneraad i Landet. Jeg lægger ingen Vægt paa det Spørgsmaal om Pengene. Kunne de fattigste Sogne finde sig i at afholde de Omkostninger, som ere forbundne med det kommunale Selvstyre, at lønne Formanden — og hist og her have de ogsaa maattet give Formanden en lønnet Medhjælper i Landkommunerne — saa ser jeg ikke rettere end at Købstadkommunerne ogsaa maatte kunne bære de Byrder, som ere en nødvendig Følge af Selvstyre, og jeg tvivler heller ikke om, at de ville bære dem. Den højtærede Indenrigsminister henviste saa til, at der sad en Kommission og granskede over det Forhold; det Forhold var af en midlertidig Bestaffenhed, og der sad nu en Kommission. Nu maa jeg sige, at jeg tror, vi egentlig gjorde alt for meget ud af Retsreformkommissionen sidste Gang, den var for her i Salen — i al Bestyrelse sagt — thi vi ere vist i alt Fald i Sikkerhed for den i denne Valgperiode, og havde man tænkt det, kunde man vist have taget Sagen med mere Ro, end vi gjorde. Vi ere sikre mod en Reform af Retsplejen i denne Valgperiode, og jeg antager, vi ville blive det i en lang Fremtid. Der staaer overmaade mange Spørgsmaal i Forbindelse med Retsplejens Omordning, og jeg venter, det vil tage en ganske god Del Tid, inden vi blive færdige med det, og endnu længere Tid antager jeg, det vil tage, inden man bliver enig om, hvordan det skal være. Jeg mener derfor, at det ikke er fornuftigt at lade dette Spørgsmaal her vente til den Dag, da vi først have faaet denne Kommissionbetænkning og dernæst have faaet vedtaget Kommissionens Forslag og faaet gennemført hele denne store Reform, der her er Tale om, thi det kan være, at det bliver lige saa langt, som det er fra 1867 og til Dato, og at det gaar med den Historie ligesom de provisoriske Love, at det er nogle af de længste, vi have, der er ingen, der ved, hvor de høre op. Derfor kan jeg ikke slaa mig til Taals fuldt ud med denne Kommission. Dertil kommer, at dette Lovforslag ikke foregriber i mindste Maade — det er der ingen, der kan paavise, og det er tidligere debatteret her i dette Ting, og derfor skal jeg ikke i særdeles Grad indlade mig paa det — at dette her foregriber ikke i mindste Maade de store Reformen, hvilket heller ingen den Gang, da det sidst var for her i Salen, mente, men alle maatte erkende, at i Virkeligheden gaar det ud paa at løse Funktioner ud, som slet ikke vedkomme Retsplejen eller Administrationen i egentlig Forstand, at løse dem ud til noget for sig. Der foregriberes aldeles